

(psáno **oie** nebo **uie**). Ke změně proti infinitivu (psaným vždy s **y**) dochází, je-li předposlední slabka přízvuková, a dále v budoucím čase a v podmíno-
vacím způsobu, tj. před nýmým **e**.

U sloves zakončených na **-ayer** (vzor **payer**) jsou dvojí tvary, např. **je paie** [pe] a **je paye** [pej], **je paierai** [perɛ] a **je payerai** [pejre].

Pozn. U všech sloves typu **lever, appeler, jeter, employer, appuyer** dochází k pravopisné změně vzhledem k infinitivu před nýmým **e**. U sloves zakončených na **-eyer** (**grasseyer**) se píše v ve všech tvarech.

232 SLOVESNÉ TVARY SLOŽENÉ

Všechny složené tvary sloves obsahují pomocné sloveso **avoir** nebo **être** a přičestí minulé slovesa významového.

Perfektum složené má pomocné sloveso v přítomném čase: **j'ai trouvé, je suis arrivé(e)**.

Předminulý čas má pomocné sloveso v imperfektu: **j'avais trouvé, j'étais arrivé(e)**.

Passé antérieur má pomocné sloveso v jednoduchém perfektu: **j'eus trouvé, je fus arrivé(e)**.

Předbudoucí čas má pomocné sloveso v budoucím čase: **j'aurai trouvé, je serai arrivé(e)**.

Podmiňovací způsob minulý má pomocné sloveso v podmíno-
vacím způsobu přítomném: **j'aurais trouvé, je serais arrivé(e)**.

Konjunktiv perfekta má pomocné sloveso v konjunktivu přítom-
ném: **que j'aie trouvé, que je sois arrivé(e)**.

Konjunktiv plusquamperfekta má pomocné sloveso v konjunktivu imperfekta: **que j'eusse trouvé, que je fusse arrivé(e)**.

Přičestí minulé složené má pomocné sloveso v přičestí přítom-
ném: **ayant trouvé, étant arrivé(e)**.

Infinitiv minulý má pomocné sloveso v infinitivu přítomném: **avoir trouvé, être arrivé(e)**.

Pozn. 1. Dvojitě složené perfektum (*passé surcomposé*) má pom. sloveso ve složeném perfektu: **j'ai eu trouvé, j'ai été arrivé(e)**.

2. Ve složených časech se častuje pouze pom. sloveso, např. **j'ai trouvé, tu as trouvé, il a trouvé, nous avons trouvé, vous avez trouvé, ils ont trouvé; je suis arrivé(e) atd.; elle était arrivée; il eut trouvé; nous aurons trouvé; vous seriez arrivé(e)s; qu'ils aient trouvé; qu'elles soient arrivées; qu'il eût trouvé; qu'elle fût arrivée atd.**

233 POMOCNÁ SLOVESA

U většiny sloves se užívá pomocného slovesa **avoir**. Pomocného slo-
vesa **être** se užívá jen u těchto sloves: **aller, arriver, décéder, descendre, éclore, entrer, monter, mourir, naître, partir, passer** (ve významu *procházet, přecházet, jít mimo*), **revenir, rester, retourner, sortir, tomber, venir** a u jejich odvozenin. Jsou to slovesa bezpředmetová, vyjadřující pohyb, stav nebo změnu stavu. Nezahrnují však všechna slovesa mající tento význam (např. **courir — j'ai couru, nager — j'ai nagé, sauter — j'ai sauté, changer — j'ai changé aj.**).

Některých těchto sloves se užívá rovněž jako sloves přechodných. V tomto případě se vždy častují s pomocným slovesem **avoir**:

Je suis descendu (monté) au premier étage. *Sestoupil (vystoupil) jsem do prvního poschodí.*

Avšak: J'ai descendu l'escalier. *Sestoupil jsem po schodech.*

J'ai descendu (monté) ma valise. *Snesl (vynesl) jsem kufr.*

Nous sommes déjà passés par ici. *Již jsme tuďy šli.*

Avšak: Nous avons passé de belles vacances. *Strávili jsme krásnou dovolenou.*

Je lui ai passé son chapeau. *Podal jsem mu klobouk.*

Avez-vous passé votre examen? *Udělal jiste tu zkoušku?*

A též: Le temps a passé très vite. *Čas velmi rychle uplynul.*

Elle est rentrée avant moi. *Vrátila se přede mnou.*

Avšak: Elle a rentré sa voiture dans le garage. *Zajela vozem do garáže.*

Après la réunion, je suis retourné
au bureau. *Po schůzi jsem se vrátil do kanceláře.*

Avšak: *Avšak:*
On m'a retourné mon paquet. *Vrátili mi balíček.*

Vous êtes sortis hier soir? *Byli jste někde večera večer?*

Avšak:

Il a sorti un journal de sa poche. *Vyndal si z kapsy noviny.*

Pozn. Shoda přechetí minulého viz 234.

Pomocného slovesa être se užívá též u všech zvrátých sloves:

je me suis présenté(e)	nous nous sommes présenté(e)s
tu t'es présenté(e)	vous vous êtes présenté(e)(s)
il s'est présenté	ils se sont présentés
elle s'est présentée	elles se sont présentées

Nous nous sommes rencontrés, mais
nous ne nous sommes pas reconnus. *Potkali jsme se, ale nepoznali jsme se.*

Pomocného slovesa être se užívá rovněž v trpném rodě.

234 TRPNÝ ROD

Všechny tvary trpného rodu jsou složené a tvoří se pomocným slovesem être. K tvarům pomocného slovesa se v jednotlivých časech a způsobech připojuje minulý přechetí slovesa významového, např.:

il est cherché	<i>je hledán</i>
il a été cherché	<i>byl hledán</i>
il serait cherché	<i>byl by hledán</i>
il aurait été cherché	<i>byl by býval hledán</i>

Podstatné jméno nebo zájmeno označující původce (činitele) děje má u sebe nejčastěji předložku *par*, zvláště jde-li o vyjádření průběhu děje nebo činnosti, např.:

Renée ne veut être dérangée par
personne. *Renata nechce být nikým rušena.*

Ce texte a été traduit par mon
collègue, et non par notre secrétaire. *Tenhle text byl přeložen mým kolegou, a ne naší sekretářkou.*

U některých sloves vyjadřujících cit nebo trvání je původce děje uváděn předložkou *de*:

Cet artiste est aimé (estimé, respecté)
de tous. *Tento umělec je všemi milován (vážen, ctěn).*

Ces musiciens sont connus du grand
public. *Tito hudebníci jsou známi široké veřejnosti.*

Podobně: Il est compris chagrin (accompagné doprovázen, suivi následován) de tous všemi; il est détesté ненаviděn (oublié zapomenut) de tous všemi; il est ignoré de tous neznámý všem. – Srov. další příklady:

Cette allée était bordée de grands
peupliers. *Tato cesta byla vroubena vysokými topoly.*

Notre quartier est entouré de jardins.
Le président de la République sera
accompagné de sa femme. *Naše čtvrt je obklopena zahradami. Prezident republiky bude doprovázen manželkou.*

Pozn. 1. Avšak: Le président de la République est accompagné par le ministre des affaires étrangères. *Prezident republiky je doprovázen ministrem zahraničních věcí (j. funkčně, vykonávajícím funkcí).*

Trpný rod může být utvořen u všech přechodných sloves (mimo avoir a pouvoir), tj. těch, která mají předmět bez předložky; výjimcě ho lze použít i u některých sloves nepřechodných:

Tout le monde obéit à Marcel. }
Marcel est obéi de tous. } *Marcela všichni poslouchají.*

On lui a pardonné. *Odpustili mu.*

Il a été pardonné. *Bylo mu odpuštěno.*

Personne n'a répondu à cette lettre. *Nikdo na tenhle dopis neodpověděl.*

Cette lettre n'a pas été répondue. *Na tenhle dopis nebylo odpověděno.*

Pozn. 2. Přehled tvarů trpného rodu viz 215.

3. V knižní francouzštině se trpný rod vyjadřuje též polopomocným slovesem (se) voir + infinitiv (nebo minulé přechetí): Le mois d'octobre verra s'achever le nouveau tronçon d'autoroute. *V měsíci říjnu bude dokončen nový dálniční úsek. La bouteille d'eau minérale se voit facturée à 9 francs. Láhev minerálky je účtována 9 franků. Le voleur s'est vu condamné (condamner) à deux ans de prison. Zloděj byl odsouzen na dva roky do vězení. A la fin de sa vie, il s'est vu décerner le prix Nobel. Na konci života mu byla udělena Nobelova cena.*